

Odešel významný lingvista

V čísle A 43 tohoto sborníku z roku 1995 najdeme na s. 141–142 medailon k 70. narozeninám prof. PhDr. Rudolfa Zimka, DrSc., emeritního profesora Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (* 11. 7. 1925). Nikomu z nás, tehdejších gratulantů k jeho okrouhlému životnímu jubileu, nepřišlo na mysl, že by se příští medailon k pětasedmdesátinám tohoto činorodého a neúnavného jazykovědce, komentátora vědeckého dění a pilného účastníka nesčetných domácích i zahraničních konferencí, symposií a kongresů mohl změnit v nekrolog. A přece se tak stalo, neboť profesor Zimek krátce po svých 75. narozeninách, 22. 7. 2000, podlehl zákeřné nemoci, které předtím dlouho statečně vzdoroval. Naše lingvistická obec v něm ztratila všestranně erudovaného vědce, zkušeného a trpělivého pedagoga a člověka vzácného charakteru.

Šťastná volba studijního oboru, jež Zimek v r. 1949 absolvoval na Filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci, totiž kombinace ruština-angličtina, mu umožnila orientovat lingvistický zájem jak na oblast slavistiky, především na rusistiku, tak i na výsledky prací západoevropských jazykovědců. Dostalo se mu i vítané možnosti prohloubit svá studia v blízkosti zdrojů poznání: blízký kontakt s ruskou jazykovědou mu poskytla činnost hostujícího docenta češtiny na Lomonosovově univerzitě v Moskvě, s lingvisty i studenty anglosaského zaměření se pak měl možnost stýkat jako hostující profesor ruštiny na univerzitách v Melbourne a Canbeře. Podařilo se mu tím úspěšně skloubit činnost navazující na oba původní studijní předměty. Jeho zájem však hranice těchto disciplín daleko přesáhl.

Rozsáhlý přehled po obecně jazykovědné problematice, suverénní orientace v nejnovější odborné literatuře a znalost různých lingvistických teorií a koncepcí charakterizuje především Zimkovy knižní i časopisecké publikace. Připomeňme zde alespoň dvě jeho monografie, a to knihu *Problematika spony v ruštině v porovnání s češtinou* (Praha 1963), obsahující pronikavou analýzu jedné ze základních otázek větné syntaxe, a publikaci *Sémantická výstavba věty* (Praha 1980), v níž podal syntézu dílčích výzkumů věnovaných sémantickému aspektu větných konstrukcí spolu s nástinem vlastní koncepce sémantické výstavby věty v ruštině. Zamyšlení nad otázkami větné sémantiky se pak stalo základem jeho dalšího vědecko-pedagogického projektu, totiž sestavení moderní, sémanticky orientované funkční gramatiky ruštiny. Realizovat tento záměr do konce však už mu nebylo dopřáno.

Mohli bychom ovšem jmenovat řadu dalších otázek, jejichž řešení nalézáme v Zimkových četných statích, v mnoha jeho příspěvcích na konferencích, symposiích a kongresech doma i v zahraničí a také v jeho bohaté činnosti recenzní. Vzpomeňme snad ještě jeho zasvěcených článků, jimiž přispěl k teoretickým problémům textové lingvistiky. Charakteristické pro Zimkovu činnost v oblasti teorie je nicméně to, že byla vždy nerozlučně spjata i s jeho působením jako vy-

sokoškolského pedagoga. Do paměti svých početných diplomantů, doktorandů a dalších žáků se zapsal jako zanícený pedagog, který je trpělivě a nezištně připravoval na jejich budoucí úkoly. Ani v důchodu se Zimek nevzdal vědecké a pedagogické aktivity – v devadesátých letech spolupůsobil při startu nové univerzity v Ostravě na její Filozofické fakultě a několik roků byl také členem vědecké rady na téže fakultě Univerzity v Prešově.

V činnosti, kterou vyvíjel profesor Zimek jako člen různých vědeckých kolegií, redakčních rad odborných časopisů českých i slovenských a oponent četných disertačních a habilitačních prací a svého času i jako vedoucí katedry anglistiky na Filozofické fakultě v Olomouci, se projevoval jeho veskrze seriózní i odpovědný přístup k vědecké problematice i k lidem, s nimiž se setkával, ať to byli jeho kolegové, spolupracovníci, nebo studenti. Nebylo důležitého lingvistického shromáždění, na kterém by chyběl a které by neobohatil závažným příspěvkem, buď programovým, či proneseným příležitostně v diskusi nebo v neformální besedě. A neexistuje snad rusistické pracoviště v Česku a na Slovensku, které by nebylo tak či onak poznamenáno výsledky Zimkova působení a jehož alespoň jeden člen by mu nevděčil za radu či jinou formu pomoci. I brněnská rusistika si s uznáním připomíná dlouholetou plodnou spolupráci s ním a výraznou přízeň a podporu, kterou jí s příznačnou obětavostí poskytoval při formování jejího profilu i v dalších oblastech její činnosti. Všichni brněnští rusisté spolu s celou lingvistickou obcí upřímně litují, že se s Rudolfem Zimkem už nemohou setkávat, a jsou přesvědčeni, že výsledky jeho celoživotní činnosti zůstanou natrvalo vepsány do historie naší jazykovědy.

Stanislav Žaža